

การวิจัยในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน วุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี จำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท สังกัดสำนักศาสนศึกษา ระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น และการสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พระภิกษุและสามเณรผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ของสำนักศาสนศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ในจังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 165 รูป จากจำนวนประชากร 282 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean : \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one – way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า

2.1 สภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ 1) จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

2) จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 3) จำแนกตามจำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในภาพรวมและด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน 4) จำแนกตามสังกัดสำนักศาสนศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในภาพรวมและ ทุกรายด้าน 5) จำแนกตามระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในภาพรวมและด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และ 6) จำแนกตามการสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในภาพรวมและทุกรายด้าน

2.2 ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ของสำนักศาสนศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ 1) จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน 2) จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี ไม่แตกต่างกัน 3) จำแนกตามจำนวนปี/พรรษาที่บรรพชา/อุปสมบท ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 4) จำแนกตามสังกัดสำนักศาสนศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในภาพรวมและด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล 5) จำแนกตามระยะเวลาที่ศึกษาในแต่ละชั้น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในภาพรวมและด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล และ 6) จำแนกตามการสนับสนุนของเจ้าสำนักศาสนศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในภาพรวมและด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล

The research aimed to 1) study the state and problems in Dharma teaching and learning management under the Pali branch of divinity in Nakhon Sawan Province, and 2) compare the state and problems of Dharma teaching and learning management under the Pali branch of divinity in Nakhon Sawan Province as classified by working status, the highest educational qualification in the Pali, length of ordination, branch of divinity, length of each class studied, and support of the chief of the Pali branch of divinity as it pertained to teaching and learning management.

The 165 samples, obtained by stratified random sampling, from 282 monks and Buddhist novices as administrators, teachers and students of Dharma under the Pali branch of divinity in Nakhon Sawan Province during the 2006 academic year. The instrument used, designed by the researcher, was a set of questionnaires with checklist and rating scale with a reliability of .96. All sets of questionnaires were completed and returned and were analyzed by a ready-made computer program to calculate percentage, mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.) one-way ANOVA, F-test and Scheffe's method.

The findings were as follows:

1. the state of Dharma teaching and learning management under the Pali branch of divinity in Nakhon Sawan Province was rated at a high level; however, the problems were at a moderate level.

2. the comparison of state and problem in Dharma teaching and learning management under the Pali branch of divinity in Nakhon Sawan Province was as follows:

2.1 regarding the state: 1) there was no difference when classified by working status, 2) there was no difference overall when classified by the highest educational qualification under the Pali branch of divinity except for in aspects of teaching and learning activities which differed at a level of .05 statistical significance, 3) there was difference at a level of .05 statistical significance when classified by length of ordination, teaching and learning activities and teaching and learning support, 4) there was difference at a level of .05 statistical significance overall and by each aspect, when classified by branch of divinity, 5) there was difference at a level of .05 when classified by length of each class studied overall and in the aspect of curriculum, teachers, teaching and learning activities and the factors supporting teaching and learning, and 6) there was difference at a level of .05 overall and by each aspect when classified by the level of teaching and learning supported by the chief of branch of divinity.

2.2 in regards to the problems: 1) there was no difference when classified by working status, 2) there was no difference when classified by the highest educational qualification under the Pali branch of divinity, 3) there was no difference overall when classified by the length of ordination, but there was difference at a level of .05 statistical significance in the aspect of evaluation, 4) there was difference at a level of .05 statistical significance overall when classified by branch of divinity, teaching and learning activities, factors supporting teaching and learning, and evaluation, 5) there was difference at a level of .05 statistical significance overall when classified by the length of each class studied, curriculum, teaching and learning activities, factors supporting teaching and learning, and evaluation, and 6) there was difference at a level of .05 statistical significance overall when classified by the level of teaching and learning supported by the chief of branch of divinity, teaching and learning activities, factors affecting teaching and learning and evaluation.